

б) відмінність видів стягнення від усіх, які можуть застосовуватися у інших видах відповідальності.

в) відмінність у порядку застосування такої відповідальності. Порядок визначається тими ж нормативно-правовими актами, якими встановлена така відповідальність, а не Кодексом України про адміністративні правопорушення.

г) відмінність у суб'єктах правопорушень. По великому рахунку фінансова відповідальність і виникла як можливість накладати стягнення не лише на фізичних осіб – посадових осіб підприємств та організацій, а і на юридичних осіб. Сьогодні фінансова відповідальність – це відповідальність, яка, як правило, стосується юридичних осіб.

Таким чином, аналіз законодавства дозволяє виділити ти критерії розмежування видів юридичної відповідальності у сфері трудових правовідносин:

– відмінність адміністративної відповідальності від кримінальної базується в основному у складах правопорушень, проте ці критерії не зовсім розрізнені.

– відмінність між фінансовою та адміністративною відповідальністю полягає у санкціях, суб'єктах та порядку застосування.

Підсумовуючи розгляд питання щодо розмежування фінансової та адміністративної відповідальності, необхідно говорити про вироблення чітких підходів до удосконалення саме адміністративної відповідальності, її уніфікації в напрямку зближення з фінансовою, зокрема щодо можливості встановлення адміністративної відповідальності юридичних осіб, різних видів стягнень тощо.

УДК 347.232 (043.2)

Філик Н. В., к.ю.н., доцент,
Костюкова К. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СПІЛЬНА СУМІСНА ВЛАСНІСТЬ ПОДРУЖЖЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

За загальним правилом спільна власність може бути частковою або сумісною. Критерієм відмежування є визначення часток, від часткової спільна сумісна власність відрізняється тим, що частки співвласників заздалегідь не визначені. ЦК визначає, що загальним правилом спільної власності є спільна сумісна власність виникає лише у передбачених законом випадках, що підкреслюється законодавчо закріпленою презумпцією спільної часткової власності (ч. 4, ст.355 ЦК). Однак якщо спільна сумісна власність все ж таки виникла, вона за певних обставин може трансформуватись у спільну част-

кову і саме в цих прикордонних ситуаціях трансформації на практиці і виникають проблеми функціонування спільної власності. Найбільш поширеним випадком виникнення спільної сумісної власності є безумовно, спільна власність подружжя.

Відповідно до ст. 60 СК України, що відповідає ч.3 ст. 368 ЦК, майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності. Підґрунтям цієї норми є світоглядне судження розробників СК, на думку яких, спільна сумісна власність подружжя є матеріальною передумовою міцності шлюбу, здійснення подружжям різних соціальних функцій, зокрема народження і виховання дитини [1].

Можна по-різному ставитись до цієї позиції, однак слід відмітити дві обставини досить важливого характеру. По-перше, правило про спільну сумісну власність подружжя піднесене в СК майже до абсолюту, що не можна визнати природним і таким, що відповідає сучасним реаліям життя. По-друге, модель регулювання відносин спільної сумісної власності подружжя не можна визнати досконалою. Це проглядається і на етапі здійснення подружжям спільної власності при придбанні і відчуженні майна, і на етапі перетворення спільної сумісної власності у спільну часткову, і у випадках припинення спільної власності.

Сімейним кодексом встановлено принцип спільності придбаного в період шлюбу майна (за винятками, прямо встановленим законом). Згідно ст. 60 Кодексу СК встановлюється, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини самостійного заробітку. Цінність суб'єктивних прав полягає в їх реальності, тобто можливості реального здійснення повноважень які впливають із змісту того чи іншого конкретного суб'єктивного права. Будь-яке суб'єктивне право без можливості його здійснення стає фікцією. У кожному разі, коли реалізація права складна, передбачається правовий механізм його здійснення.

Зміст суб'єктивного права власності подружжя становлять правомочності володіння, користування та розпорядження. Дані правомочності лише юридично закріплюють можливість вчиняти певні дії, тому їх необхідно відмежовувати від конкретних дій, за допомогою яких вони реалізуються. Щоб стати реальністю, суб'єктивне право повинно бути виражене у активній, цілеспрямованій діяльності особи, а це залежить від тих можливостей, які у своєму внутрішньому змісті вказують на вибір певного числа варіантів дій, що й дозволяють їх носію досягти відповідних цілей.

Як відомо сімейним законодавством передбачається особливий порядок здійснення права власності подружжя, оскільки вступ в шлюб спричиняє для чоловіка і жінки виникнення у них відповідних додаткових майнових

обов'язків. У юридичній літературі висловлюється також думка про те, розповсюдження режиму спільності майна та спеціальний порядок розпорядження таким майном зумовлює виникнення у власника добровільних обмежень щодо здійснення права власності в силу деяких юридичних фактів [2, с. 198].

Разом з тим, незалежно від наявності шлюбу, кожен з подружжя може мати майно, яке належить на праві власності йому особисто. Сімейний кодекс таке майно називає особистою приватно. Власністю подружжя (гл. 7 СКУ). У літературі цей термін визнають невдалим, оскільки в даному випадку Кодекс суперечить Конституції України, яка, як відомо, «не закріплює такого поняття як особиста приватна власність» [3,с.2]

Що стосується поняття майна як об'єкта спільної сумісної власності подружжя, то виходячи із аналізу ст. 61 Сімейного кодексу України, ним зокрема можуть бути: будь-які речі, за винятком тих, що включені з цивільного обігу; заробітна плата, пенсія,стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя і внесені до сімейного бюджету або внесені на його особистий рахунок у банківську (кредитну) установу; гроші, інше майно, в тому числі гонорар, виграш, які були одержані за договором ,який укладено одним із подружжя в інтересах сім'ї; речі для професійних занять, придбані за час шлюбу для одного з подружжя [5].

Згідно ст. 65 СК подружжя розпоряджаються майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності за взаємною згодою. Більш того, прикладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Законодавець у наведеній нормі передбачив так звану презумпцію згоду одного з подружжя договорів щодо відчуження спільного майна. Однак не можна погодитися із твердженням, що встановивши таку презумпцію, законодавець не передбачив правових наслідків укладення угод одним з подружжя без згоди другого з подружжя, а також не встановив критеріїв , які слугували б підставою для висновку , щоб не вважати, що той з подружжя , який є учасником угоди, діяв за згодою другого з подружжя, і якими доказами має підтверджуватися відсутність такої згоди. Не знайшло це питання однозначного вирішення ні в юридичній літературі, ні в судовій практиці [4, с. 456]. Законом надається право дружині або чоловіку на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним, як такого, що укладений другим із подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового.

Поділ спільного майна здійснюється добровільно шляхом укладення подружжям відповідної цивільно-правової угоди, у тому числі з нотаріальним посвідченням, або у судовому порядку на вимогу одного з подружжя чи на вимогу інших осіб у зв'язку із зверненням щодо стягнення на їх майно (ст. 73 СК). Добровільний порядок застосовується, якщо подружжя домовилося

про визначення часток про кожного з них у праві на майно, а також дійшло згоди щодо конкретного поділу майна відповідно до цих часток.

Згідно зі ст. 68 СК, розірвання шлюбу не припиняє права власності на майно, набуте за час шлюбу. Розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності, після розірвання шлюбу здійснюється співвласниками за взаємною згодою відповідно ЦК України. Так, розірвання шлюбу саме собою автоматично не змінює режиму спільності майна подружжя до поділу його між подружжям. Однак законодавець, посилаючись у ч. 2 ст. 68 СК на ЦК, не вказує конкретних статей, у результаті чого залишає невирішеним питання, якими саме статтями слід керуватись учасникам спільної власності при здійсненні правомочностей щодо розпорядження майном.

Отже, в цілому питання спільної сумісної власності знайшло своє нормативно – правове регулювання в чинному законодавстві, проте окремі питання, а саме термінологічні підходи до розуміння власності подружжя на думку окремих вчених має спірне значення та потребують подальшого доопрацювання.

Література

1. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / З. В. Ромовська. – К., 2003. – С. 134.
2. Дзера О. Розвиток права власності громадян в Україні / О. Дзера. – К., 1996.
3. Жилінкова І. Правовий режим нерухомого роздільного майна подружжя / І. Жилінкова // Нотаріат. – 2004. – № 12.
4. Цивільне право України: Підручник / В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – К., 2004.
5. Сімейний кодекс України від 16.01.2013р. // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 40–44.

УДК 347.77 (043.2)

Філик Н. В., к.ю.н., доцент,
Панченко Н. В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ОХОРОНА ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ В УКРАЇНІ

Одним із об'єктів прав інтелектуальної власності, який набув широкого використання у промисловій сфері, є промисловий зразок. Проблема правової охорони промислових зразків обумовлена подвійністю їх природи. Поєднуючи елементи мистецтва і промисловості, промисловий зразок знаходиться під впливом двох правових режимів авторсько-правового та права промислової власності. З одного боку, виходячи з естетичної суті промислових зразків, доцільна їх охорона нормами авторського права як художніх творів. З іншого, – не-